

Historisch redeneren

in onderzoekende geschiedenislessen

Bijeenkomst 6

Wat gaan we doen?

- Samen ontwerpen

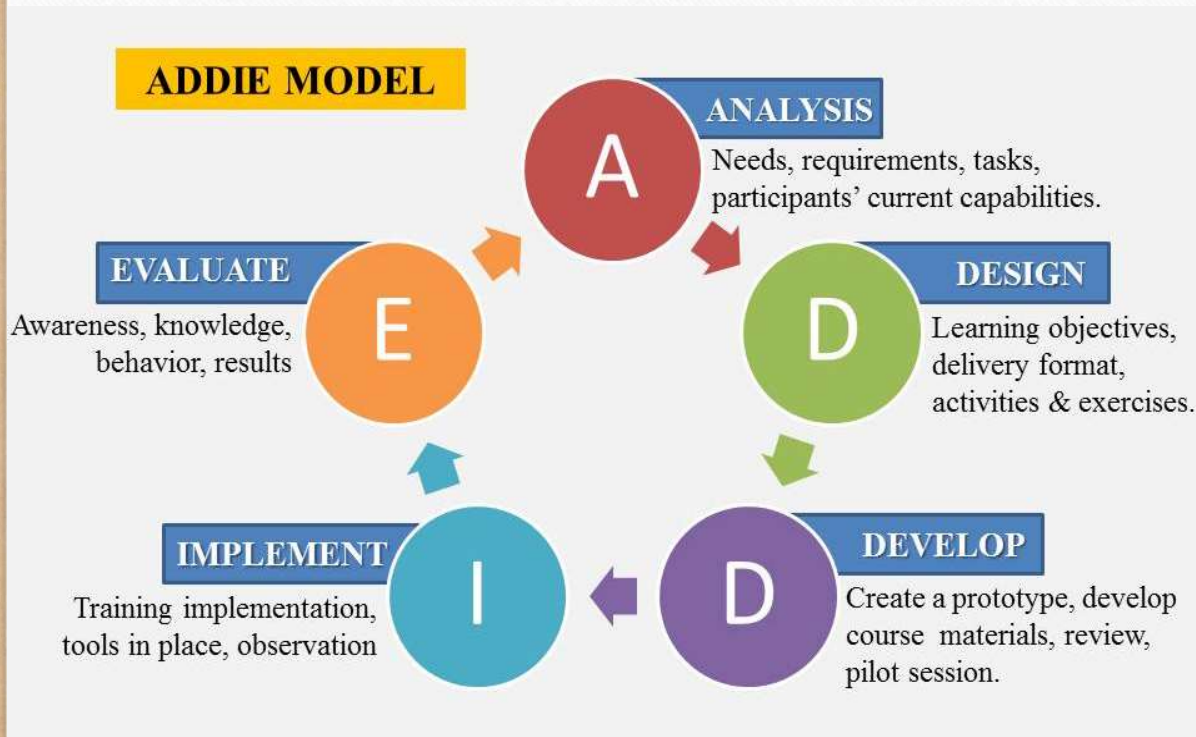
- Format onderzoeksvragen

Een methodeles aanpassen

Doelen deze bijeenkomst

1. Elke groep heeft de ontwerpfase van het schoolproject afgerond en kan de ontwikkelfase beginnen.
2. Het concept-format onderzoeksvragen is van feedback voorzien (inhoudelijk en qua vormgeving) zodat een aangepast format op school uitgeprobeerd kan worden.
3. Je kunt een methodeles kritisch bekijken en zó aanpassen dat leerlingen in een gedeelte ervan historisch redeneren.

Stappen in de Ontwerpfase:

- Leerdoelen bepalen en subdoelen verdelen over de lessen.
- Welke bron(nen) gebruik je bij de startactiviteit (verwondering)?
- Neem de ontwerpcriteria histor. redeneren als uitgangspunt.
- Gestructureerd, begeleid of open OL?
- Welke onderzoeksvragen en werkvormen geef je een plaats?
- Welke hist. Redeneervaardigheid past bij het onderwerp?
- Hoe start je? Hoe verwonder je?
- Hoe zet je het onderzoek op?

Uitgangspunten voor een onderzoekende geschiedenisles

1. Onderzoek moet beginnen bij de interesses en vragen van leerlingen en moet helpen op deze vragen een antwoord te vinden.
2. Onderzoek moet aansluiten bij bestaande kennis
3. Leerlingen moeten leren historische vragen te stellen en te beantwoorden
4. Leerlingen moeten leren hoe ze informatie moeten vinden, hoe ze bronnen moeten evalueren, hoe ze om moeten gaan met bronnen die elkaar tegenspreken en hoe ze een interpreterend antwoord schrijven op hun onderzoeksvraag.

Voorbeeld: werkomstandigheden in de 19e eeuwse textielfabrieken in Twente

Gerrit Jan van Heek (52), textielfabrikant:^[L]_[SEP]

Elf uur aan het werk is goed te doen, hoor. Oké, een wever, die tien uur aan het touw heeft gestaan, is op het laatst iets meer afgemat dan in het begin - maar op een werktijd van elf uur heeft dat weinig invloed. Daarnaast zorg ik goed voor mijn werknemers. De lonen zijn gestegen en mijn mannen en vrouwen zijn topfit. Zowel lichamelijk als mentaal, zo er is zelfs een bibliotheek, waar gretig gebruik van wordt gemaakt. Kortom: ik heb het beste met mijn medewerkers voor. Iedereen is hier welkom, zelfs de allerjongsten onder ons. Ik acht het zelfs beter voor de ontwikkeling van kinderen als zij op hun twaalfde beginnen met werken. Als een wever zijn vak niet vroeg leert, leert hij het nooit goed.

Verkregen: <http://ijzereneeuw.nl/stoom/het-zware-arbeidersleven/>

Andries Getkate (51), gepensioneerd, voorheen spinner bij Van Heek&Co:^[L]_[SEP]

Als jongeling kwam ik te werken bij de Gebroeders Van Heek. Op mijn tiende begon ik al met spinnen, nu doen mijn zeven dochters het. Ze halen samen ongeveer f6,50.- per week op - net genoeg om rond te komen. Maar als ze vijf minuten te laat komen, moeten ze al gauw dertig cent per keer betalen. En als er een stuk van de machine breekt, schiet de boete al omhoog naar vijf- en zeventig cent. Dat is toch niet normaal, zo blijft er niets over. Ook over de veiligheidsmaatregelen ben ik niet te spreken. Ik had een kind op de fabriek, een meisje. 's Avonds, na het werk was iemand vergeten het dekstuk op de weefmachine te zetten. De volgende dag kreeg het meisje haar duim er tussen. Ik was woedend vanwege deze onoplettendheid. De baas zei toen: 'Ach, dat geeft niet, het was vroeg of laat toch wel een keer gebeurd'. En het ergste van al: mijn dochter Bertha heeft een bochel door al dat werken. Simpelweg omdat haar machine veel te laag staat. En ze is zeker niet de enige.

Alfons Ariens (30), katholiek priester in Enschede:

Vaak kom ik bij arbeiders over de vloer. Och, wat verschrikkelijk! Ze klotsen 's morgens al voor zessen naar de fabriek en sjokken 's avonds pas rond achten terug, om daarna nog - zo lang als ze kunnen - op hun eigen stuk land te werken. Kinderen gaan mee. Als schimmen lopen ze achter hun ouders aan, de slaap nog uit hun ogen wrijvend. Zeventig uur per week werken mannen, vrouwen en kinderen in een slecht verlicht en geventileerd hol. Om nog niet over het eten te spreken, het middagmaal bestaat enkel uit een schaal aardappelen. Ondervoeding is daardoor net zo vanzelfsprekend als longtering als gevolg van het geregeld inademen van die oliestank in de fabriek. De werkman is geen medewerker. Het is een werktuig!

Klassikale verwondering

Klassikale verkenning van het onderwerp of in groepjes
Leerlingen krijgen onderzoeksvraag

1. Introductie

2. Verkennen

Lln en Lk zetten samen
onderzoek op
Lln krijgen eerste bron

Klassikaal nagesprek

7. Verdiepen/ verbreden

3. Opzetten onderzoek

6. Presenteren

4. Uitvoeren onderzoek

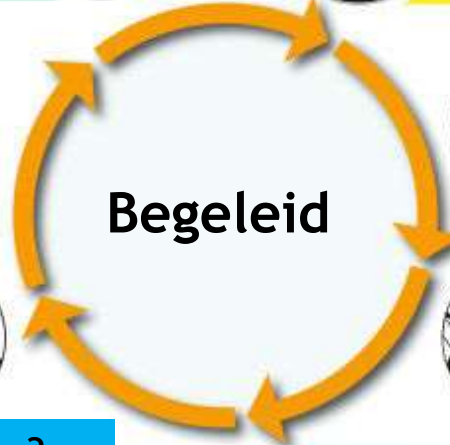
Keuze uit presentatievorm al gemaakt bij stap 3
Lln baseren hun presentatie op bewijs uit bronnen

5. Concluderen

Lln onderzoeken deze
en zoeken aanvullende
bron(nen)
Lln verdiepen in context

Lln concluderen op basis van informatie uit bronnen
Onderzoeksvraag beantwoorden (kan klassikaal)

Klassikale verwondering

1. Introductie

Lln verkennen het onderwerp in kleine groepjes
Lln bedenken onderzoeksvragen en testen deze
Lk stelt procesgerichte vragen

2. Verkennen

Lln zetten onderzoek op
Lk stelt procesgerichte vragen
Lln zoeken bronnen

3. Opzetten onderzoek

Klassikaal nagesprek

7. Verdiepen/ verbreden

Open/
zelfstandig

6. Presenteren

4. Uitvoeren onderzoek

Keuze uit presentatievorm al gemaakt bij stap 3
Lln baseren hun presentatie op bewijs uit bronnen

5. Concluderen

Lln onderzoeken deze en zoeken aanvullende bron(nen)
Lln verdiepen in context

Lln concluderen op basis van informatie uit bronnen
Onderzoeksvraag beantwoorden

Onderzoeksvragen formuleren voor geschiedenis

Zie voorstel in de mail (of op de site)

Reacties?

Wat ziet er al goed uit en wat vraagt aanpassing/aanvulling?

Past dit bij jullie manier van werken op school?

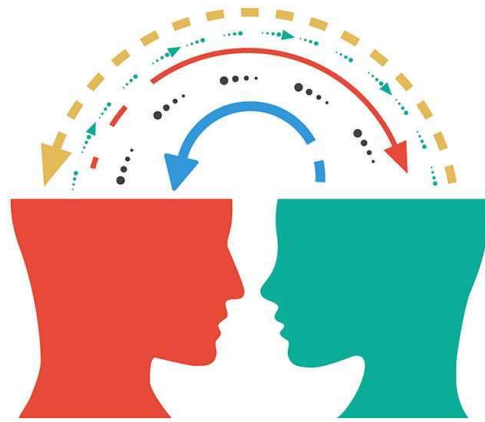
Wat is er nog nodig om dit uit te proberen/ met collega's te delen?

Jullie eigen projecten

16.30 terug in
centrale Teams-link

Ervaringen en stand van zaken

Historisch redeneren in een methodeles verwerken

Bijv. Brandaan groep 7 thema 4: Middeleeuwen - Stadsleven

Verwerkingsopdracht: Stel bent in de leer bij een gilde en bent bijna klaar met je meesterproef. Schrijf een brief aan het gilde waarin je uitlegt waarom jij toe mag treden tot het gilde en wat je aan het gilde kunt bijdragen.

Bijv. Argus Clou groep 5 thema 3: Droge voeten - Het lage land

Start van de les: Kijk naar de kaart van Noord-Holland nu en de kaart van Noord-Holland eind 16^e eeuw. Praat samen over de verschillen in hoe het land er uit zag. Hoe komt het dat er steeds minder water is? Is dat door de natuur (vanzelf) gekomen, of hebben mensen dit gedaan? etc..

Start: Wat zien we op de afbeelding?

Wie staan er op de afbeelding?

Waarop zou deze afbeelding te zien zijn?

Waar zou de afbeelding zich afspelen?

Waarom staat iedereen op deze manier afgebeeld?

Wat zou de betekenis van dit schilderij zijn?

Afronding: De gouden koets wordt gerestaureerd. We gaan samen voors en tegens bedenken om straks met elkaar te komen tot een conclusie: Moet de afbeelding op de koets blijven of niet?

Terugblik en vooruitblik

Zijn er vragen?

Wie wil mee voorbereiden?

Inventarisatie thema's
volgende bijeenkomst

- Uitwisseling projecten tot nu toe
- Scaffolding en begeleiden van de leerlingen
- Learner report

Reflectie op de
bijeenkomst

Tussen nu en 12 mei

- Concept-format onderzoeksvragen met collega's bespreken
- Wat moeten jullie nog afmaken in de Ontwerpfase zodat jullie kunnen ontwikkelen? Het zou mooi zijn als jullie een tussentijdse afspraak kunnen maken.
- Hopelijk kun je al iets kleins van wat je aan het ontwerpen bent uitproberen.
- Welke mooie vragen hebben kinderen gesteld? Welk effect zie je op hun betrokkenheid, motivatie en ontwikkeling?
- Alles wat je hebt bedacht of uitgeprobeerd ajb in de map of drive-map.